

fogva a bank a mostani minta szerint egyáltalában nem akar több bankjegyet kibocsátani.

Ugyancsak a Pester Lloydnak sűrűgönyzik Prágából, hogy a kereskedelmi kamarák gyűlése szeptember végén fogott meg tartatni követező programmal: Németországgal való vámpolitikai viszonyunk megvitatása kapcsolatban a vasutüggyel és mennyiben ez amazal egybefügg. Indítvány egy vám- és kereskedelmi értekezletnek a kereskedelmi és vámszövetség XXI. cikke értelmében való egybevitására. Indítvány a fizetés képtelen adósok jogeseményei megtámadhatósága iránti törvény hozatalára és egy új polgári csőd- és perrendtartásra vonatkozó határozat.

Alexandriából jelenti a „Presse“, hogy az egyiptomi alkiráj utasította konstantinápolyi képviselőjét, hogy szakítsa meg összeköttetését a portával, ha a porta tovább is ragaszkodik az 1873. évi fermárra vonatkozó határozatahoz.

Ugy látszik tehát, hogy az egyiptomi alkiráj erélyességének is van része abban, hogy a porta határozatot hozott végre az egyiptomi kérdésben.

Teutsch superintendens és a magyarnyelv

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. aug. 5.

Hogy a cirkumspektus szász atyafiaknak még inkább borsózik a hátuk a magyarnyelvtől, mint a románoknak is, az már régi dolog. A szász magyarfaló agitatorok között nem utolsó helyen állott Teutsch ur, a főfő superintendens ő főtisztelendősége sohasem. Igen szép példát láttuk már a 60-67-iki években ennek, igen gyönyörűség példája fekszik a superintendens ur hazafiasságának előttünk most is. Mi, kik közelebről látjuk és ismerjük a sógorokát, nem csodálkozunk magatartásukon, hisz „piscis a capite...“ Álljon itt a Teutsch ur érzelmei illusztrálására a következő, Sz. Keresztúrról irt levél:

„Sz. Keresztúrra 205 tanító gyűlt; 150 román és 55 szász. Hogy a szásztanítók közül aránylag ily kevesen jöttek össze, az Teutsch superintendens alattomos ellenmüködésének és intrigáinak lehet feltudni; ki kéz alatt minden lehető elkövetett a tanfolyamok népszerűtlenségére, a szász tanítók visszatartására. Egyházi közegei töle nyert utasítások következtében minden lehető mozgásba hoztak a tanítók otthon marasztására, s midőn ez nem idézte elő a superintendens ur által ohajtott eredményt, akkor ő maga nyíltan kitépett titkos izgatása zárt sorompóiból; így pl. Brassó megyéből a kereszturi tanfolyra jelentkezett mintegy 40 szász tanító határozottan azért nem jelenhetett meg, mivel Teutsch ur épen e tanfolyam megindításakor szállt ki Brassó megyébe iskolai visitációra, a melynél a tanítóknak mulhatatlanul jelen kellett lenniök.

Hogy a szász superintendens, s közegei törvényellenes machinatioinak nem sikerült a szász tanítókat teljesen visszatartani, azt egyenesen a szász tanítók — becsület és betudást érdemlő — erélyének köszönhetni, mert a két Küküllőmegyéből Keresztúron megjelent 25 szász tanítónak is a dékán nyíltan megtiltotta a részvételt, s csak akkor vonta vissza e tiltalmát, a midőn az illetők e betiltásról írásbeli nyilatkozatának kiadását követelték.

Okos és cirkumspectus egy uraság az a Teutsch ur, mert tudja, hogy az általa és közegei által szított magyar gyűlölet gyökrszálat ki fogná aszalni azon testvériség melege, a mely a székelyekkel való közelebbi érintkezésből mulhatatlanul eredne, s azért igyekezett a szász tanítókat a kereszturi magyar tanfolyamtól visszatartani. A kik az ő tilalma dacára eljöttek Keresztúrra, nagy részt megelémedett művelt egyének, kik nagy szorgalmat és igyekezetet tanúsítanak a magyar nyelv elsajátítására, s nemcsak nyelvünket tanulják előszeretettel, hanem magyar dalainkat is betanulva jól szervezett dalárdájuk, valamint a románoké is s már több igen sikerült éji zenét adtak megkedveit tanáraiknak s a tanfolyamot megvizsgált Gönci min. tanácsosnak.“

Sok érdemei vannak Teutsch urnak, — de bizonyára az itt elmondottak sem utolsók. Vezesse őt tovább is a hazafiság ílyetén szelleme s akkor az utókor tisztelgetés és becsületét kiérdemelte Hoch! és háromszor hoch!

Háromszékmegye közg. biz. 1879. augusztus 5-en tartott ülése.

Ugy látszik, a nyári mezei munkák a közg. bizottság választott tagjait nagyon igénybe vették, mert alig egy kettő jelent meg közülök. A gyűlés elején Lázár Mihály orsz. képviselőnek bizottsági

tagsági állásáról történt lemondása vétettet tudomásul. Lázár Mihály ur lemondásának oka képviselői mandatumra, mely teendőiben akadályozva látta magát:

Az a lispán havi jelentésében előterjesztett t. B. Kemény Gábornak mult h. 10-iki háromszéki utjáról. Majd megemlíté, miszerint Gönci Pál miniszteri tanácsos is a tanügyi érdekekben július utolsó napjaiban itt járt s több iskolánál beható vizsgálatokat tartott; a kézdívásárhelyi, baróthi és sepsiszentgyörgyi felsőnépiskolák átalakítása tárgyában főispán ur ő mlga elnöklötte alatt tartott értekezleten részt vett.

A jelentés további része értesített bennünket, hogy a lefolyt hóban égeseti eset 7 volt. Hogy minő okokból támadtak a tüzesetek, arról a jelentésből nem nyertünk felvilágosítást, de hinnünk kell, hogy vizgázatlanság eredményei voltak azok s így a községek előljárási figyelmét felhívjuk ismételtelen is a tüzendészeti szabályok szigorú megtartására.

A képviselő választásra jogosultak névsorának összeírása érdekében a központi választmány egy ülést tartott, melyben a megállapított névsort tárgyalta és a felszólalások megtörténhetése végett azokat az illető nagy községekhez és körjegyzőkhöz kiküldötte.

Sérra Tamás, árvászeki elnökhelyettes jelentése szerint július végeig árvaeset volt 3740, árvaik létszáma 8312; ügyforgalom 563.

A kir. adófelügyelő előterjeszté, miszerint a lefolyt hóban közadók eredményül bejött 12893 forint. A mult év hasonlidoszákhöz viszonyítva, többleti eredmény mutatkozik 1871 frt.

Egymay er Adolf kir. mérnök jelentése is tudomásul vétettet. E szerint az állam által helyreállítandó volt közkösi hid teljesen befejeztetett és vállalkozónak a II. keresti részlet 1450 frttal kiutalványoztatott. A kavicszállítás 507 uj halommal haladt előre. A bodzai és büdösi utak építése az aratás tartamára (4 hétre) beszüntettetett.

Drágos Elek, kir. ügyész előterjeszté, miszerint a lefolyt hó végén a kézdívásárhelyi börtönökben és fogházakban volt összesen 107 letartatott; ezek közül 46 vizsgálati és 61 elítélt. A börtönök és fogházak kerütek az államnak 209 frtba, melyből megtérítetett 176 frt. Egy szökési eset is volt a mult hóban. Melyet a kir. ügyész merész és ügyes kivitelénél fogva körülményesebben előadott. A szökés főoka a börtönépület gyengeségében s semmi biztonságot nem nyújtó állapotában rejlik. Csodálatos, hogy a miniszterium az ügyesség indokolt költségelőirányzatában a szükséges javításokra és átalakítására kért költséget mégis megtagadta. Ajánljuk ez esetet a miniszterium figyelmébe.

Dr. Anta d Mihály, megyei főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapotok a lefolyt hóban korántsem voltak annyira kedvezők, mint a megelőző hónapok alatt. A hónap első napjaiban járványossá kezdett válni a váltóház. A heveny gyomor és bélihurut főkép a munkás osztálynál lépett fel, a verhas pedig némely községekben oly hevesen támadott, hogy szigorú övintézkedéseket kellett létrehozni.

A közkórházban műtét volt kettő: egy jobb lábszárnak csonkítása és egy nyulajának műtetele. Az állategészségügynél semmi feltűnő észrevétel nem tett előad.

Vajna Sándor királyi tanfelügyelő javaslatba hozta hogy közg. uton rendeltessék el, hogy a községi számadások a mut tanév aug. 31 án záranassanak le s megvizsgáltatván előljárási uton legfeljebb 20 nap alatt terjesztessenek be illető helyébe miután, a tekintetben több rendtelenségek tapasztaltak.

A bizottság ülésén referalt ügydarabok közül megemlíjtük a következőket.

Kézdí-Vásárhely város polgármestere ellen a felelősség kimondatott nem teljesített adó behajtás miatt. Ugylátszik, Kézdí-Vásárhelyt a tanács megszüntetése csak idő kérdése már, legálabb az adófelügyelő a nevezett város fizetőkép-telenségéről adott nyilatkozatait közt ezt ohajtas képen ki is mondotta a bizottság előtt.

Ugyancsak adóügyben sok község előljárási-gar ellen kimondatott a felelősség.

Király Sándor volt sepsiszentgyörgyi jelenleg hidvégi községi tanító folyamodványt köldött volt a miniszteriumhoz, törvényellenes elmozdításából származott kárainak a sepsiszentgyörgyi iskolaszék által leendő megtérítéséért. Ezen kérvény leküldetett a megyei főispánhoz, ki annak tárgyalását a közg. bizottsághoz tette át. A bizottság hosszabb tanácskozás után Király Sándornak a kárterítésre vonatkozó jogosultságát kimondotta, e szerint szeptember és október hónapokra mikor még Hidvégre nem volt megválasztva, fizetése a sepsiszentgyörgyi iskolaszék által kiszolgál tandandó, a többiekre nézve pedig utasított K. S rendes pur utjára.

BARTHÁGNEs, sepsiszentgyörgyi polg. leányiskolához ideiglenesen kinevezett munkatanító további alkalmaztatását a bizottság, szemben az iskolaszék véleményével, kivanatosnak tartván, kinevezetését a miniszteriumnak ajánlata hozta.

Kilyén község előljárási-gar ellen, mely a tanító fizetését május óta ki nem szolgálta, a fegyelmi eljárás elrendeltetett.

A sepsiszentgyörgyi államilag sepevezett polgári leányiskolánál üresedésbe iött

tanítói állomásokra pályázat hirdettetvén ki a nevezett iskolaszék által, a beérkezett pályázatok, illetőleg kijelölések a közg. bizottsághoz terjesztettek be. A biz. által a német és francianyelv tan-székére Stöger Adél, Olgyay Ilona és Müller Emilia, ez utóbbi az iskolaszék határozata ellenére, kijelöltek; a természetrajzi tanszékre dr. Szász István, Boga Károly és Málnási Ferenc; a rajz és szépírás tanításra Huszka József rajztanár jelöltet ki, ez utóbbi azon ajánlattal terjesztett fel, hogy egyszersmind a felállítandó polg. fiu iskolához is nevezessék ki rajztanítót; zongoratanító-nőnek Botzenhardt Paulina terjesztette fel azon megjegyzéssel, hogy a két polgári iskolához egy képesített zenetanító kinevezése ajánlatosabb volna.

Ugyancsak a sepsiszentgyörgyi községi iskolaszék a felszegutóban egy párhuzamos osztály felállítását kéri. A bizottság e kérest a tanfelügyelőnek kiadta ez ügynek adatokkal leendő felszere lése végett. — Két kisdodevoda ügyében beadott költségvetés pártolag terjesztett fel.

A közg. bizottság tudomásul vette s pártolag terjeszté fel a három felső népiskola ügyében összehívott értekezletnek lapunk utján már közzétett határozatát.

A gyűlés délután 5 órakor ért véget,

A gyulafehérvári papválasztás.

Hegyalja, 1879. júl. 28.

Tisztelt szerkesztő ur!

Gyulafehérvári egyházközségnek e hó 37-én igen szép ünnepele volt; ugyanis az olvasók előtt is ismeretes hosszú processus után elvög-re e napon betöltött az évek óta üresedésben levő papi állomás.

Kora reggel a templom tornyán lengedező nemzeti zászló figyelmezteté a közönséget a leendő ünnepele; féltökör pedig a harangok zugása gyűjté egybe a szép számu választókat. Az invocatio megkezdése után nt. Elekes György eseres, t. Tankó József borber-ki lelkes, mint helyettes jegyző, t. Bodor Lőrinc: krakkói lelkes és mélt. br. Kemény István főgondnok urak jöttek a ref. templomba. Az éneklés bevégzése után a nt. eseres ur nemes alakja magaslott ki a szószékből s egy alkalomszerű megható ima után az alább közlendő szavakban szólott a közönséghez.

Minden törvényes intézkedések megtörténte végeztével megkezdett a szavazás. Feszült figyelemmel vártuk az eredményt. Igen heves pártküzdelmet vártunk az eddig hallottak után itélve; és ime mit láttunk? pártalan szép rendben lefolyt szavazás!

Szavazott 134 választó s mind a 133-at kivétel nélkül: dr. Elekes Viktor zilahi tanár nyerte meg. A midőn a szavazás eredménye nt. eseres ár által közze tétetett és dr. Elekes Viktor Gyula-Fehérvár ref. papjának nyilvánított, szünni nem akaró éljen kiáltások közt távozott a választó közönség.

Gyulafehérvári egyházmegyénk eseres nt. Elekes György ur az e napon tartott választás megkezdése előtt így szólott a választó közönséghez:

„És most következik az egyházközségre nézve a legfontosabb pillanatok egyike. Mielőtt azonban a választás kezdetét venné, gondolják meg a buzgó hívek még mindig szépen virágzó egyházközségnek negyven éves multját, melyben az fényes volt, mely alatt disze volt hazánkban, nemzetünknek, büszkesége szent vallásunknak: gondolják meg mi tette az naggyá a multban? Nem egyéb, mint az egyetértés, testvéri szeretet és vallásos buzgóság.

A mult alapja a jelennek és jövőnek, a fényes multat megörízni, a jelent és jövőt meg virágzóbbá tenni, a jelen nemzedék hivatása; ezt pedig most is, nem a visszavonás és egyenetlenség, hanem nemes ügybuzgóság és egyetértés által eszközölhetni.

Hogy a jövő kor áldja vagy átkozza a jelen nemzedéket, az buzgó hívek, önökötől függ; legyenek azért bölcs belátásuk — tegyenek szívök nemes sugallata szerint; csak arra kérem: oknélküli alaptalan kifogásokkal ne késleltessék a választási bizottság munkáját; fontolják meg, mekkora kár és hátramaradás volt eddig is ezen egyházközség szellemi és anyagi életében; fontolják meg, hogy az egyenetlenség ártos fegyvere miatt egy év raboltatott el annak vallásos életéből. Okozói feleljenek isten s emberek, feleljenek saját lelkiismeretök ítélőszéke előtt.

En buzgó hívek, mint mindig, most is nyugodtan állók e szószékben. Nincs a nagyon tisztelt választó közönség tagjai között egyetlen egyén, ki szememre lobbantathná, hogy valaki érdekében bárkire pressiót kívántam volna gyakorolni, vagy hogy valakinek megválasztását még csak tanácsoltam is volna.

En hivatalos állomásnál fogva mentem a törvény rendes utján, s mégis nekem kellett a sok alaptalan gyanúsítás miatt a legtöbb keserű csep-pet elnyelnem; hanem én mindazokat nyugodtan tűröm, csakhogy ezen egyházközség boldog, megelégedett és boldog legyen. Tölem válassza a nagyon tisztelt egyházközség a kijelöltek közül, a kit épen szive ohajt, csakhogy a választás törvényesen menjen; megejtett választásukat nyugodt kebellet, áldó szívvel kísérendem!